

Zadeva T-297/02

ACEA SpA proti Komisiji Evropskih skupnosti

„Državne pomoči – Sistem pomoči, ki so jih italijanski organi v obliki davčnih oprostitev in posojil po ugodnejši obrestni meri dodelili nekaterim javnim storitvenim podjetjem – Odločba, s katero so bile pomoči razglašene za nezdružljive s skupnim trgom – Ničnostna tožba – Posamično zadevanje – Dopustnost – Veljavne ali nove pomoči – Člen 87(3)(c) ES“

Sodba Sodišča prve stopnje (osmi razširjeni senat) z dne 11. junija 2009 . . . II - 1687

Povzetek sodbe

- 1. Ničnostna tožba – Fizične ali pravne osebe – Akti, ki jih neposredno in posamično zadevajo – Odločba Komisije, ki prepoveduje sektorski sistem pomoči (člen 230, četrti odstavek, ES)*
- 2. Pomoči, ki jih dodelijo države – Pregled Komisije – Splošni preizkus programa pomoči – Dopustnost (člen 88 ES)*

3. *Pomoči, ki jih dodelijo države – Vpliv na trgovino med državami članicami – Škodovanje konkurenci – Merila za presojo*
(člen 87(1) ES)
4. *Pomoči, ki jih dodelijo države – Veljavne in nove pomoči – Opredelitev kot nova pomoč*
(člen 88 ES; Uredba Sveta št. 659/1999, člen 1(b)(i) in (v))
5. *Pomoči, ki jih dodelijo države – Odločba Komisije, s katero je bil sistem pomoči razglašen za nezdržljiv s skupnim trgom – Obveznost vračila vseh zneskov, ki so jih prejeli upravičenci navedenega sistema – Neobstoje*
(člen 88(2) ES)

1. Fizična ali pravna oseba, ki ni naslovník odločbe, lahko trdi, da jo ta odločba posamično zadeva, le če nanjo vpliva zaradi nekaterih njenih posebnih značilnosti ali zaradi dejanskega položaja, zaradi katerega se razlikuje od vseh drugih oseb, in jo torej individualizira podobno kot naslovníka te odločbe.

Vendar zadevna odločba podjetje posamično zadeva in je njegova tožba zoper to odločbo dopustna, če ga zadevna odločba v tej zadevi ne zadeva samo kot podjetje v obravnavanem sektorju, ki je potencialni prejemnik iz zadevnega sistema pomoči, ampak tudi kot dejanskega prejemnika individualne pomoči, ki je bila dodeljena iz naslova tega sistema in za katerega je Komisija odredila vračilo.

(Glej točke od 42 do 44.)

Podjetje praviloma ne more vložiti tožbe za razglasitev ničnosti odločbe Komisije, ki prepoveduje sektorski sistem pomoči, če ga ta odločba zadeva samo zaradi njegove pripadnosti zadevnemu sektorju in statusa morebitnega prejemnika iz navedenega sistema. Taka odločba je namreč za tožečo stranko splošni ukrep, ki se uporablja za objektivno določene položaje in ima pravne učinke za kategorijo oseb, ki so določene splošno in abstraktno.

2. V primeru sistema pomoči lahko Komisija za to, da preveri, ali ta sistem vsebuje elemente pomoči, preuči le splošne značilnosti obravnavanega sistema in ni dolžna obravnavati vsakega posameznega primera uporabe.

Kadar gre za en sam sistem pomoči, ki zajema več sektorjev, in ne za več sistemov pomoči, razvrščenih glede na dejavnost ali zadevni trg, Komisiji ni treba upoštevati vsake vrste dejavnosti ali trga, da bi presodila učinke obravnavanega sistema. Komisiji tudi ni treba preveriti sistema pomoči in hkrati presoditi posameznih primerov njegove uporabe, toliko bolj, ker bi taka obveznost lahko zmanjšala učinkovitost njene nadzorne pristojnosti na področju državnih pomoči.

Sicer pa lahko vsaka pomoč, dodeljena podjetju, ki opravlja dejavnost na trgu Skupnosti, povzroči izkrivljanje konkurence in prizadene trgovino med državami članicami. Ne obstaja prag ali odstotek, do katerega bi se lahko štel, da trgovina med državami članicami ni prizadeta. Sorazmerno majhen obseg pomoči ali sorazmerna majhnost podjetja, ki prejme pomoč, namreč *a priori* ne izključujeta možnosti, da bi bila trgovina med državami članicami prizadeta.

(Glej točke 62, 64 in 65.)

3. Komisija pri ugotavljanju, ali pomoči vplivajo na trgovino med državami članicami in izkrivljajo konkurenco ali grozijo, da jo bodo izkrivljale, ni dolžna ugotavljati resničnega vpliva teh pomoči na trgovino med državami članicami niti dejanskega izkrivljanja konkurence, ampak je dolžna le preučiti, ali lahko te pomoči prizadenejo to trgovino in izkrivljajo konkurenco.

V zvezi s pogojem, ki se nanaša na prizadetost trgovine med državami, dejstvo, da podjetje, ki ima korist od državnega ukrepa, deluje samo na nacionalnem trgu ali ozemlju, na katerem je ustanovljeno, ni odločilno. Zadevni ukrep namreč prizadene trgovino med državami, če imajo podjetja, ki so ustanovljena v drugih državah članicah, manj možnosti za izvajanje svojih storitev na trgu zadevne države članice.

(Glej točke od 83 do 86 in 96.)

V primeru sistema pomoči se Komisija lahko omeji na preučitev značilnosti spornega sistema, zato da v obrazložitvi svoje odločbe presodi, ali zaradi podrobnih pravil, ki so predvidena s tem sistemom, ta daje ugodnosti predvsem podjetjem, ki sodelujejo v trgovini med državami članicami.

4. Tako iz vsebine kot iz ciljev določb člena 88 ES je razvidno, da je treba pomoči, ki obstajajo pred dnevom začetka veljavnosti Pogodbe ES, in pomoči, ki bi se lahko zakonito izvedle pod pogoji iz odstavka 3 člena 88 ES, šteti za veljavne pomoči v smislu odstavka 1 tega člena, medtem

ko je treba ukrepe, katerih namen je ustanoviti ali spremeniti pomoči, šteti za nove pomoči, za katere velja obveznost priglasitve iz odstavka 3, pri čemer je poudarjeno, da se spremembe lahko nanašajo bodisi na veljavne pomoči bodisi na prvotne osnutke, ki so bili priglašeni Komisiji. Če sprememba vpliva na samo vsebino prvotnega sistema, je ta sistem spremenjen v nov sistem pomoči. Če je mogoče nov element očitno ločiti od prvotnega sistema, pa ne gre za tako bistveno spremembo.

Glede sistema pomoči, ki je bil uveden po začetku veljavnosti Pogodbe ES, ki se nanaša na posebno vrsto podjetij in ki zajema več sektorjev, se od Komisije ne more zahtevati, naj opravi preverjanje za vsak sektor. Zato ni mogoče izključiti možnosti, da se nekateri posamezni primeri štejejo za veljavne pomoči.

(Glej točke 113, 117 in 127.)

5. Odprava nezakonite pomoči z vračilom pomoči in plačilom pripadajočih obresti je logična posledica ugotovitve njene nezdružljivosti s skupnim trgom. To velja tako za posamezno pomoč kot za pomoči, plačane v okviru sistema pomoči.

Vendar pa splošna in abstraktna preučitev sistema pomoči ne izključuje možnosti, da za znesek, dodeljen na podlagi tega sistema, v posameznem primeru ne velja prepoved iz člena 87(1) ES, na primer zaradi dejstva, da za posamezno dodelitev pomoči velja pravilo *de minimis*.

Čeprav je vloga nacionalnih organov – kadar Komisija sprejme odločbo o razglasitvi pomoči za nezdružljivo s skupnim trgom – res omejena na izvršitev te odločbe in čeprav v zvezi s tem nimajo nobene diskrecijske pravice, pa pri izvrševanju navedene odločbe lahko upoštevajo navedene pridržke. Zato Komisija odredi le vračilo pomoči v smislu člena 87 ES, in ne zneskov, ki kljub temu, da so bili plačani na podlagi obravnavanega sistema, niso pomoči ali so veljavne pomoči ali pomoči, ki so združljive s skupnim trgom v skladu z uredbo o skupinskih izjemah, s pravilom *de minimis* ali z drugo odločbo Komisije.

Nacionalno sodišče je pristojno za razlago pojmov pomoč in veljavna pomoč in lahko odloča o morebitnih posebnostih tega ali onega primera uporabe, če je treba s tem, da Sodišču predloži vprašanje za predhodno odločanje.

(Glej točke od 159 do 163.)